

Sygnatura akt XXV C 1701/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 lipca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Krystyna Stawecka
Protokolant:	Protokolant Łukasz Staszewski

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 czerwca 2019 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **N. P.**

przeciwko **Miastu Stołecznemu W. reprezentowanemu przez Dyrektora Przedszkola nr (...) w W.**

o ochronę dóbr osobistych;

1. Powództwo oddala.
2. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1560 (tysiąc pięćset sześćdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XXV C 1701/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 grudnia 2014 r. **powód – N. P.**, wniósł o nakazanie pozwanej – E. K., Dyrektor Przedszkola nr (...) w W. usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych powoda poprzez:

- a. umieszczenie na stronie głównej witryny internetowej Przedszkola nr (...) w W. przy ul. (...), na okres jednego roku, oświadczenia o przeprosinach o treści: „Przedszkole nr (...) w W. przy ul. (...) składa wyrazy ubolewania z powodu bezprawnego naruszenia dóbr osobistych p. N. P. poprzez uniemożliwienie mu wykonywania władzy rodzicielskiej od dnia 16 września 2014 r do dnia 6 grudnia 2014 r. Przedszkole nr (...) w W. zobowiązuje się nie dokonywać takiego naruszenia dóbr osobistych w przyszłości”.
- b. Nakazanie pozwanej opracowania i wdrożenia w przedszkolu nr (...) w W. zasad równego traktowania ustawowych opiekunów prawnych;
- c. Nakazanie pozwanej, w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia zorganizowania spotkania N. P. ze wszystkimi pracownikami Przedszkola nr (...) w W., na którym pozwana przeczyta przeprosiny o treści wskazanej powyżej oraz wręczy każdemu pracownikowi pisemne i podpisane przez Pozwaną w/w przeprosiny;

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz „(...)” kwoty 5.000 zł tytułem przekazania kwoty na wskazany cel społeczny.

Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanej kwoty 100 zł tytułem zadośćuczynienia oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego (pozew – k. 2-12).

Pismem z dnia 17 grudnia 2014 r. powód sprecyzował, że pozwana jest Dyrektor Przedszkola nr (...) w W., którą w momencie złożenia pozwu była Pani E. K.. Powód wskazał, że pozwana nie jest osobą fizyczną (pismo – k. 26).

W odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 5 lutego 2015 r. E. K. wniosła o odrzucenie pozwu w oparciu o art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. z uwagi na brak zdolności sądowej strony oznaczonej jako „Dyrektor Przedszkola”, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości z uwagi na brak legitymacji biernej w sprawie. E. K. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 44-56).

Powód pismem z dnia 23 kwietnia 2015 r. sprecyzował swoje roszczenie w ten sposób, że wskazał iż pozwanym jest (...) W., zastępowane przez Dyrektora Przedszkola nr (...) w W.. Powód sprecyzował także roszczenie z pkt 4 pozwu, wskazując cel społeczny na rzecz którego ma być zasądzone roszczenie z pkt 4 pozwu, wnosząc o zasądzenie od pozwanego na rzecz (...)w P. kwoty 5.000 zł tytułem działań związanych z ochroną dóbr osobistych rodziców i dzieci (pismo – k. 136-137).

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2015 r, tut. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego m. st. W., reprezentowane przez Dyrektora Przedszkola nr (...) w W., zwalniając dotychczasowego pozwanego – E. K. za zgodą stron od udziału w sprawie (postanowienie – k. 204).

Pozwane m. st. W. w odpowiedzi na pozew datowanej na dzień 16 czerwca 2015 r. wniosło o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 232).

Pismem modyfikującym roszczenie z dnia 8 lipca 2016 r. powód zmodyfikował roszczenie w ten sposób, że wniósł o nakazanie pozwanemu usunięcia skutków naruszenia poprzez umieszczenie na stronie głównej witryny internetowej przedszkola nr (...) w W. przy ul. (...), w okresie jednego roku, oświadczenia o przeprosinach o treści:

„(...) W. w imieniu Przedszkola nr (...) w W. przy ul. (...) przeprasza za bezprawne naruszenie dóbr osobistych p. N. P. poprzez uniemożliwienie mu wykonywania władzy rodzicielskiej od dnia 16 września 2014 r. do dnia 6 grudnia 2014 r. poprzez utrudnianie mu jako pełnoprawnemu i ustawowemu rodzicowi kontaktowania się i odbierania córki z przedszkola. Przedszkole nr (...) w W. zobowiązuje się nie dokonywać w przyszłości naruszenia dóbr osobistych żadnego z pełnoprawnych rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola”

Ponadto w modyfikacji powództwa, powód wniósł o nakazanie pozwanemu w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia zorganizowanie spotkania powoda ze wszystkimi pracownikami Przedszkola nr (...) w W., na którym pozwana przeczyta przeprosiny o treści wskazanej powyżej oraz wręczy każdemu pracownikowi pisemne i podpisane przez Pozwaną w/w przeprosiny.

Dodatkowo, powód wniósł o nakazanie pozwanemu opracowania, wdrożenia i opublikowania na stałe na stronie internetowej Przedszkola nr (...) w W. oraz na stronie internetowej wydziału edukacji m. st. W. zasad równego traktowania ustawowych opiekunów prawnych, w których będzie m. in. zawarte, że „Przedszkole nie może odmówić odebrania dziecka z przedszkola ustawowemu i pełnoprawnemu rodzicowi” lub w których będzie konkretnie zawarta podobna treść odzwierciedlająca ww. cytat;

Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na rzecz (...)kwoty 10.001 zł tytułem przekazania kwoty na cele statutowe oraz na rzecz powoda kwoty 100 zł tytułem zadośćuczynienia.

Ostatecznie powód w modyfikacji powództwa wniósł o nakazanie pozwanemu przeprowadzenia miesięcznej kampanii informacyjnej w mediach lokalnych (telewizji, prasie, radiu i Internecie) wskazującej, że do i z placówek opiekuńczo

wychowawczych m. st. W., takich jak przedszkola, przyprowadzać i odbierać dzieci może każda matka i ojciec, którzy nie mają w tym zakresie ograniczonych praw rodzicielskich (modyfikacja – k. 321-322).

W odpowiedzi na rozszerzenie powództwa, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (pismo – k. 338).

Kolejnej modyfikacji powództwa powód dokonał pismem z dnia 31 października 2018 r., w którym wniósł o nakazanie pozwanej usunięcia skutków naruszenia poprzez umieszczenie w widocznym miejscu na stronie głównej witryny internetowej [http://www.\(...\).pl/](http://www.(...).pl/) Przedszkola nr (...) w W. przy ul. (...), w okresie jednego roku, oświadczenia o przeprosinach o treści:

„ Przedszkole nr (...) w W. przy ul. (...) przeprasza p. N. P. z powodu bezprawnego naruszenia dóbr osobistych poprzez uniemożliwienie mu wykonywania władzy rodzicielskiej od dnia 16 września 2014 r. do dnia 6 grudnia 2014 r. Przedszkole zobowiązuje się nie naruszać dóbr osobistych rodziców, których dzieci uczęszczają do tutejszego przedszkola”.

Ponadto powód wniósł on o nakazanie pozwanej opracowania oraz wdrożenia w pozwanej placówce zasad równego traktowania ustawowych opiekunów prawnych oraz o nakazanie pozwanej w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia pisemnego poinformowania wszystkich pracowników przedszkola nr (...) w W., że „ Przedszkole nr (...) w W. przy ul. (...) przeprasza p. N. P. z powodu bezprawnego naruszenia dóbr osobistych poprzez uniemożliwienie mu wykonywania władzy rodzicielskiej od dnia 16 września 2014 r. do dnia 6 grudnia 2014 r. Przedszkole zobowiązuje się nie naruszać dóbr osobistych rodziców, których dzieci uczęszczają do tutejszego przedszkola”.

Powód w modyfikacji pozwu wniósł także o zasądzenie na rzecz stowarzyszenia (...) kwoty 10.000 zł tytułem przekazania kwoty na społeczne cele statutowe i zasądzenie na rzecz powoda kwoty 100 zł tytułem zadośćuczynienia.

Powód wniósł także o zobowiązanie pozwanej do udostępnienia powodowi do wglądu wniosku o przyjęcie do przedszkola nr (...) w W. jego córki – O. P. (modyfikacja – k. 478-479).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 2 grudnia 2010 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie sygn. akt II C 619/10 orzekł rozwód związku małżeńskiego zawartego między powodem N. P. a A. P. w dniu 29 grudnia 2007 r. W tym wyroku Sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką stron obydwójgu rodziców, ustalając miejsce zamieszkania dziecka w każdorazowym miejscu zamieszkania matki A. P.. Sąd nie orzekł o kontaktach małoletniej córki stron z ojcem N. P. (wyrok – k. 193-194).

Córka stron uczęszczała do spornego przedszkola od 1 września 2011 r.

Do grudnia 2013 r. powód realizował kontakty osobiste z córką na podstawie porozumienia zawartego z matką dziecka w dniu 2 grudnia 2010 r. Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2014 r. udzielono powodowi zabezpieczenia kontaktów osobistych z córką w dwa weekendy w miesiącu tj. w każdy I i III weekend miesiąca od godz. 9.00 w sobotę do godz. 18.00 w niedzielę oraz w każdą środę w godz. 15-19.

Na skutek zażalenia matki dziecka zmieniono kontakty osobiste ojca z dzieckiem postanowieniem z 23 maja 2014 r. w ten sposób, że w miejsce środowych kontaktów ustalono kontakty we wtorki od godz. 15-19 i w czwartki od 15-19.

Do maja 2014 r. powód nie kontaktował się z córką na terenie przedszkola w czasie zajęć dziecka, jedynie ją odbierał z tej placówki - o czym wcześniej informowała przedszkole matka dziecka. Wynikało to z porozumienia zawartego między rodzicami w kwestii odbierania dziecka z przedszkola. W tym okresie nie występował żaden konflikt co do sposobu wykonywania kontaktów osobistych ojca z córką.

Sprawy związane z odbieraniem dziecka przez ojca zaczęły się komplikować, kiedy matka dziecka w okresie od stycznia do maja 2014 r. zaczęła przychodzić do przedszkola i wskazywać, kiedy ojciec przyjdzie po odbiór dziecka. Rodzice nie respektowali wówczas w pełni postanowienia Sądu o kontaktach j.w. (zeznania świadka E. K. – k. 370).

Wiosną 2014 r. powód zaczął realizować swoje kontakty z córką na terenie przedszkola, na co matka dziecka zgody nie wyraziła.

Ponadto, powód samowolnie przetrzymywał dziecko bez zgody matki w okresie wakacji od 22 czerwca 2014 r. do 26 lipca 2014 r., nie pozwalając matce kontaktować się z córką. Dziecko zostało odizolowane od otoczenia, matka nie widziała go przez ten okres, a dokładne miejsce pobytu dziecka w tym czasie nie było jej w ogóle znane. Ta sytuacja, określana przez matkę dziecka jako „bezkarne uprowadzenie dziecka” rozpałała konflikt między rodzicami dziecka (pismo – k. 247-250).

Po ukończeniu wieku przedszkolnego przez dziecko, wymagana była zgoda obu rodziców na odroczenie obowiązku szkolnego córki. Zgodnie z postawioną diagnozą psychologiczno – pedagogiczną wskazano, że małaletnia O. P. nie osiągnęła jeszcze dojrzałości szkolnej. Miała ona w tym czasie stwierdzone duże problemy emocjonalnie, w przedszkolu stwierdzono, że dziecko nie nadaje się jeszcze do szkoły, co wynikało to w dużej mierze z faktu, iż rodzice dziecka byli po rozwodzie i sytuacja ta wpłynęła negatywnie na zachowanie dziecka (zeznania świadka E. K. – k. 370, zeznania świadka S. W. – k. 419).

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2014 r. Sąd wyraził zgodę na umieszczenie dziecka w przedszkolu, z pominięciem zgody ojca.

Małaletnia O. P. została ponownie przyjęta do Przedszkola w dniu 15 września 2014 r. na podstawie wniosku złożonego przez jej matkę i ostatecznej decyzji administracyjnej w przedmiocie odroczenia obowiązku szkolnego oraz na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w W. z dnia 12 września 2014 r. sygn. akt VI Nsm 661/14.

W postanowieniu tym Sąd wyraził zgodę na podjęcie przez O. P. dalszej edukacji w przedszkolu od września 2014 r., z pominięciem zgody ojca małaletniej. Powód odwołał się od tego orzeczenia, a jednocześnie w dniu 17 września 2014 r. (...) Kurator Oświaty uchylił decyzję dyrektora SP nr (...) i przekazał ją do ponownego rozpatrzenia w pierwszej instancji.

W dniu 17 listopada 2014 r. dyrektor SP nr (...) ponownie podjął decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego i nadał jej rygor natychmiastowej wykonalności. W dniu 21 listopada 2014 r. powód ponownie zaskarżył ww. decyzję do (...) Kuratorium Oświaty, lecz odwołanie nie zostało uwzględnione, a decyzja organu pierwszej instancji utrzymana w mocy stając się ostateczną decyzją administracyjną (postanowienie SR z dnia 12 września 2014 r. – k. 59).

Kontakty powoda z córką nadal powinny być realizowane zgodnie z postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 23 maja 2014 r. sygn. akt VI Cz 190/14 (postanowienie SO z dnia 23 maja 2014 r. – k. 77).

Nie zważając na treść w/w postanowienia, powód zażądał nieograniczonego kontaktu z dzieckiem na terenie przedszkola i możliwości odbierania dziecka, kiedy zechce, na co matka dziecka nie wyrażała na to zgody.

Wobec sprzecznych oczekiwań rodziców, dyrektor placówki postanowił kierować się jedynie treścią prawomocnego postanowienia Sądu w tym zakresie.

W piśmie z dnia 16 września 2014 r. A. P. nie wyraziła zgody, aby ojciec spotykał się z dzieckiem w przedszkolu, w terminach niezgodnych z prawomocnym postanowieniem SO w Warszawie z dnia 23 maja 2014 r. w przedmiocie zabezpieczenia kontaktów powoda z małaletnią córką (pismo – k. 249).

W dniu 16 września 2014 r. powód udał się do Przedszkola nr (...) w W., w celu uzyskania wyjaśnienia, dlaczego jego córka, O. P., uczęszcza nadal do Przedszkola nr (...) w W., zamiast do szkoły podstawowej. W tym celu powód wtargnął do gabinetu Dyrektorki, w czasie gdy przyjmowała innego interesanta, żądając natychmiastowej odpowiedzi na zadane

pytanie. Powód został poinformowany przez Dyrektorkę przedszkola, iż nie może udzielić mu takiej informacji na korytarzu i nie wpuści go na teren ogrodu przedszkolnego, prosiła żeby poczekał na swoją kolej (notatka służbowa z dnia 16 września 2014 r. – k 63, zeznania świadka E. K. – k. 371).

Następnie w dniach 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25 i 26 września 2014 r. Dyrektorka E. K. ponownie nie pozwoliła powodowi odebrać córki z przedszkola.

Powód przychodził w te dni do przedszkola niezgodnie z ustalonymi sędownie kontaktami rodzicielskimi powołując się na fakt posiadania pełnej władzy rodzicielskiej, wobec czego zamierzał zabierać dziecko z przedszkola, kiedy chce (zeznania świadka E. K. – k. 371-372).

Już w dniu 22 września 2014 Dyrektor przedszkola wysłała do Sądu zapytanie, czy może jako dyrektor pozwolić powodowi na realizację kontaktów z dzieckiem na terenie przedszkola. W odpowiedzi Sądu wskazano, że „N. P. może realizować kontakty *tylko* w ramach wydanego postanowienia w trybie zabezpieczenia, co nie wpływa na wykonywanie przez niego władzy rodzicielskiej np. przez kontakt z personelem placówki przedszkolnej lub udział w imprezach organizowanych w przedszkolu” (pismo dyrektora – k. 84, pismo Sądu – k. 88, zeznania świadka E. K. – k. 372)

W dniu 24 września 2014 r. powód udał się do przedszkola razem ze swoją matką, chcąc poinformować dyrektorkę placówki, że narusza ona dobra osobiste powoda, przepisy k.r.o. i międzynarodowych umów ratyfikowanych przez Polskę. Powód podniósł także, że na wcześniejszym etapie nie miał on problemów z odbieraniem córki – w różny dni i godziny.

W dniu 25 września 2014 r. powód ponownie przybył do przedszkola wraz ze swoją matką, a dyrektorka ponownie odmówiła powodowi odebrania córki z przedszkola. Wobec kolejnych interwencji powoda, dyrektorka wezwała na teren placówki Policję, żądając przy tym opuszczenia przedszkola przez powoda i jego matkę.

W dniu 26 września 2014 r. powód przybył do przedszkola po raz kolejny w obecności swojej mamy, chcąc zobaczyć się z córką w czasie zajęć. Dyrektorka przekazała powodowi, że nie jest uprawniony do odbierania córki z przedszkola. Dyrektorka nie była także uprawniona do przekazywania powodowi jakichkolwiek informacji o matce małoletniej O. – A. P., zaś dane jej znajdowały się na postanowieniu Sądu, o wgląd do którego zabiegał powód.

Jednakże powód dopiął swego i w dniu 26 września 2014r. zabrał córkę z Przedszkola, co zostało zgłoszone przez dyrektorkę placówki na prokuraturę. Zabranie córki dokonano bowiem z użyciem przemocy. Powód wtargnął na teren przedszkola razem ze swoją matką i zabrał dziecko z placu zabaw. Po wejściu na teren ogrodu przedszkolnego powód krzychał na cały głos „O., O., (...)” i biegał po terenie ogrodu szukając dziecka. Powód wziął przestraszoną córkę na ręce i zaczął z nią uciekać, przeskakując przez wewnętrzne ogrodzenie. W tym czasie matka powoda nagrywała całe zdarzenie, a następnie wyszła z przedszkola przeciskając się przez płot. Córka powoda była przestraszona, lecz ojciec mówił do niej, że „(...)”. Dzieci obecne w przedszkolu i będące świadkiem tego zdarzenia były zestresowane i przestraszone tą sytuacją, krzyczały wzywając o pomoc Policji. (zeznania świadka E. K. – k. 370, zeznania świadka A. S. – k. 406, zeznania świadka A. C. – k. 408, zeznania świadka D. S. – k. 453, notatka służbowa – k. 113, notatka z dnia 1 października 2014 r. D. S. – k. 124).

Z obserwacji wychowawczyń przedszkolnych wynikało, że dziecko powoda po tym zdarzeniu było zgaszone i przygnębione. Cała sytuacja podziałała negatywnie na małoletnią O. P. (zeznania świadka S. W. – k. 417).

W okresie od 17 września 2014 r. do początku grudnia 2014 r. w przedszkolu nastąpił szereg interwencji Policji w związku z przedmiotową sprawą. Kończyły się one opuszczeniem placów przez powoda, a żaden z patroli nigdy nie zarzucił dyrektorowi placówki postępowania niezgodnego z prawem.

Wszystkie powyższe próby powoda zmierzające do odebrania córki i nawiązania z nią kontaktu odbywały się niezgodnie z postanowieniem sądu, dotyczącym ustalenia kontaktami ojca z dzieckiem. Wobec powyższego,

dyrektorka przedszkola w dniu 24 października 2014 r. złożyła wniosek do Sądu rodzinnego o wniknięcie w sytuację rodzinną dziecka oraz opisała sposób realizowania kontaktów powoda z dzieckiem na terenie przedszkola (wniosek do Sądu – k. 91, pismo z dnia 21.11.2014 – k. 95).

Powód złożył jednocześnie skargę na dyrektora Przedszkola do Dyrektora Biura Edukacji m. st. W. w dniu 29 września 2014 r. Skarga w tym zakresie była rozpatrywana przez Komisję Rewizyjną Rady Dzielnicy Ż., a uchwałą nr (...) została oddalona jako bezzasadna.

W dniu 1 grudnia 2014 r. powód przybył do przedszkola i podczas wymiany zdań popchnął sekretarkę, co poskutkowało zgłoszeniem tej sprawy do Prokuratury. W konsekwencji tego zachowania powoda Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w W. wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt. IV K 174/15 uznał oskarżonego N. P. za winnego tego, że w dniu 1 grudnia 2014 r. w W. przy ul. (...) w Przedszkolu z Oddziałami Integracyjnymi nr (...) naruszył nietykalność cielesną E. W. w ten sposób, że popchnął ją swoim ramieniem lub barkiem w jej prawy bok, warunkowo umarzając postępowanie w tym zakresie na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk w zw. z art. 67 § 1 kk na okres 2 lat próby. Ponadto, na podstawie art. 67 § 3 kk Sąd orzekł wobec N. P. świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu (...) w kwocie 500 zł. Sąd Rejonowy jednocześnie uniewinnił ponadto N. P. od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 193 w zw. z art. 12 kk. Wyrokiem z dnia 16 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (wyrok SO z dnia 16 stycznia 2018 r. – k. 446, notatka służbowa – k. 121).

W dniu 18 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w W. sygn. akt VI NSm 800/14 wszczął z urzędu postępowanie - o wgląd w wykonywanie władzy rodzicielskiej A. P. i N. P. nad małoletnią córką O. P. i w trybie natychmiastowym ograniczył władzę rodzicielską N. P. względem małoletniej O. P. w zakresie decydowania o kształceniu dziecka (postanowienie – k. 126).

W dniu 29 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, sygn. akt VI Cz 803/14 wydał postanowienie w sprawie ustalenia kontaktów osobistych ojca z córką, które było zgodne z postanowieniem Sądu z dnia 21 lipca 2014 r. na mocy którego N. P. miał ustalone kontakty z córką w obecności matki w I i III sobotę miesiąca w określonych godzinach.

Dyrektorka przedszkola odmawiając wydania powodowi córki zawsze powoływała się na treść postanowienia Sądu w zakresie zabezpieczenia kontaktów powoda z córką, nie mogąc na jego podstawie wydać małoletniej O. P. przed wyznaczoną godziną rozpoczęcia ustalonych kontaktów, ponieważ drugi rodzic nie wyrażał na to zgody.

Dyrektora przedszkola przez cały okres trwania sporu rodziców dziecka wskazywała swoim pracownikom, aby te powoływały się na treść postanowienia o zabezpieczeniu kontaktów. Powód jednak jasno wskazywał pracownikom przedszkola, że będzie zabierał dziecko kiedy tylko zechce. Dyrektorka wskazywała powodowi wyraźnie, aby powód przychodził jedynie w dniach i godzinach zgodnych z postanowieniem Sądu o kontaktach, bo w przeciwnym wypadku dziecko nie będzie mogło być przez niego odebrane. Powód był wzburzony postawą dyrektorki przedszkola (zeznania świadka E. K. – k. 374, zeznania świadka A. C. – k. 407, zeznania świadka E. W. – k. 410).

Pracownicy przedszkola wielokrotnie wskazywali powodowi, że placówka ta nie jest miejscem na realizowanie kontaktów z dzieckiem (zeznania świadka A. C. – k. 408)

Przedszkole prosiło matkę o zmianę jej podejścia oraz tego, aby nie utrudniała ewentualnego odbierania córki przez ojca, jednak A. P. nie chciała na to wyrazić zgody, wskazując, iż pozostaje w obawie przed utratą córki. Małoletnia O. P. w 2015 r. wskazała, że boi się iść z tatą, gdyż ten nie odda jej mamie (zeznania świadka E. K. – k. 374).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny na podstawie przedłożonych do sprawy dokumentów urzędowych i prywatnych. Dokumenty te - w tym notatki służbowe z przedszkola w sposób wiarygodny potwierdziły zachowanie powoda w szczególności w dniu 26 września 2014 r.

Sąd wziął pod uwagę także treść zeznań świadków – E. K. (k. 369-375), A. S. (k. 405-407) A. C. (k. 407-409) E. W. (k. 409-412), M. M. (k. 415-416), S. W. (k. 16-419), T. W. (k. 434-435), D. S. (k. 452-454), K. B. (k. 454-455). Wszystkie

te zeznania były ze sobą spójne i wyczerpująco opisywały stan sprawy. Sąd uznał zeznania za rzetelne i wykazujące faktyczny stan zaistniały w sprawie.

Sąd nie dał w pełni wiary zeznaniom świadka B. J. oraz N. P.. W ocenie Sądu zeznania te były ukierunkowane od samego początku na przedstawienie powoda w jak najkorzystniejszym świetle, i na uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia w sprawie. Zeznania te na żadnym etapie nie pokrywały się z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym w sprawie, w tym z zeznaniami pozostałych świadków nie powiązanych subiektywnie w żadnym stopniu z żadną ze stron. Z tych względów zeznania powoda i jego matki nie mogły stanowić podwalin pod ustalenie rzeczywistego stanu faktycznego w sprawie.

Sąd pominął dowód z zeznań A. P. wobec faktu, że ta nie stawiała się notorycznie na wezwanie Sądu bez przedłożenia stosownego usprawiedliwienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z następujących przyczyn:

1. Podstawę prawną dochodzonych przez powoda roszczeń stanowią przepisy art. 23 i 24 k.c.
2. Na mocy art. 23 k.c. „ Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach”.
3. Zgodnie z art. 24 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków. Żądanie podjęcia działań mających na celu usunięcie skutków naruszenia musi pozostawać w związku z samym naruszeniem.

Niemajątkowa ochrona dóbr osobistych uzależniona jest od dwóch przesłanek: wykazania **naruszenia (albo zagrożenia)** dóbr osobistych oraz **bezprawności** zachowania osoby naruszającej dobro osobiste. Przesłanki te wystąpić muszą kumulatywnie.

Oparcie ochrony na zasadzie bezprawności jest cechą wspólną ochrony praw podmiotowych bezwzględnych, np. praw rzeczowych (tak trafnie P. Księżak, w: Pyziak-Szafnicka, Komentarz, 2009, s. 281). Bezprawne jest zachowanie **sprzeczne z prawem** lub **zasadami współżycia społecznego** (tak m.in. SN w wyr. z 25.10.1982 r., I CR 239/82, Legalis; uzasadnienie wyr. SN z 14.5.2003 r., I CKN 463/01, OSP 2004, Nr 2, poz. 22; M. Sośniak, Bezprawność zachowania, s. 108 i n.). O uznaniu zachowania sprawcy naruszenia za bezprawne decydują kryteria obiektywne (tak trafnie SN w wyr. z 11.9.1981 r., II CR 297/81, Legalis; uzasadnienie wyr. z 7.11.2002 r., II CKN 1293/00, OSNC 2004, Nr 2, poz. 27; powołany wyżej wyr. SN z 25.10.1982 r., I CR 239/82).

Z uwagi na to, że odpowiedzialność niemajątkowa z tytułu naruszenia dóbr osobistych oparta jest na zasadzie bezprawności, a nie na zasadzie winy, dla skorzystania ze środków ochrony z art. 24 KC nie jest istotne, czy naruszenie było zawinione, ani czy było świadome (tak trafnie SN w wyr. z 6.12.1967 r., II CR 328/67, Legalis; powołany wyżej wyr. z 11.9.1981 r., II CR 297/81; wyr. SN z 19.10.1999 r., I CKN 979/98, Legalis; wyr. SN z 20.9.1999 r., III CKN 939/98, OSNC 2000, Nr 3, poz. 56 z glosą J. Sobczaka, OSP 2000, Nr 6, poz. 94; wyr. SN z 19.7.1982 r., I CR 225/82, Legalis). Sprawca naruszenia jest obowiązany do usunięcia jego skutków, nawet jeśli nie zdawał sobie sprawy z konsekwencji swojego działania.

Dla oceny bezprawności działania istotne jest, czy doszło obiektywnie do naruszenia dobra osobistego, nie mogą tutaj decydować jedynie subiektywne odczucia osoby uważającej się za pokrzywdzoną i żądającej ochrony prawnej. Kryteria obiektywne uwzględniają fakt, jaką reakcję wywołują w społeczeństwie określone zagrożenia lub naruszenia.

Sąd uwzględnia przy tym całokształt okoliczności sprawy, której przedmiotem jest ochrona dóbr osobistych (postanowienie SN z dnia 15 stycznia 2019 r. sygn. akt III CNP 13/18).

Ze względu na domniemanie bezprawności poszkodowany nie musi udowadniać, że zachowanie sprawcy naruszenia było niezgodne z prawem lub zasadami współżycia społecznego, lecz sprawca w celu zwolnienia się z odpowiedzialności musi udowodnić, iż jego działanie było zgodne z prawem lub zasadami współżycia społecznego (tak SN w wyr. z 18.1.2013 r., IV CSK 270/12, OSNC 2013, Nr 7–8, poz. 94).

Działanie zgodne z prawem nie może być zatem uznane za bezprawne. Najpewniejszym sposobem wzruszenia domniemania bezprawności jest wykazanie, że osoba naruszająca dobra osobiste działała na podstawie przepisu prawa (wykonywała uprawnienie lub spełniała obowiązek). Pod pojęciem prawa rozumieć należy nie tylko ustawy, ale także rozporządzenia.

Mając na uwadze powyższe rozważania, należy wskazać, iż w w ocenie Sądu w rozstrzyganej sprawie powód nie wykazał, żeby działania pozwanej nosiły znamiona bezprawności. Powód nie przedstawił w ocenie Sądu przekonujących dowodów i argumentów świadczących o tym, że pozwany działał w sposób niezgodny z obowiązującym prawem i zasadami współżycia społecznego.

Powód wskazywał w pozwie na naruszenie jego następujących dóbr osobistych – godności oraz wolności osobistej, w tym prawa do decydowania o własnym życiu, życiu córki i sposobu wykonywania ustawowej pieczy nad dzieckiem oraz uniemożliwieniu mu odbierania dziecka z przedszkola i w ten sposób uniemożliwianiu wykonywania władzy rodzicielskiej w ogóle.

W sprawie konieczne było ustalenie, czy działanie pozwanego podejmowane wobec powoda było sprzeczne z prawem, co dałoby asumpt do przypisania takim działaniom znamion bezprawności.

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z art. 93 k.r.o. władza rodzicielska przysługuje obojgu rodziców (§ 1). Zgodnie zaś z art. 95 k.r.o. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw.

Przepis art. 113 k.r.o. wskazuje, że niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Kontakty z dzieckiem obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej.

Na gruncie powyższych przepisów, nie ulega zatem wątpliwości, że należy odróżnić szerokie pojęcie władzy rodzicielskiej od instytucji -osobistych kontaktów rodziców z dzieckiem. Władza rodzicielska związana jest m. in. z prawem rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do jego wychowania.

Jak wynika wprost z normy zawartej w przepisie art. 113 kro **niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzice oraz ich dzieci mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów.**

Kontakty te polegają w szczególności na przebywaniu z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednim porozumiewaniu się, utrzymywaniu korespondencji, korzystaniu z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej, lecz nie jest to katalog enumeratywnie zamknięty, wobec czego kontaktowanie się może polegać także na innych czynnościach. Jednak zważywszy na powyższe przepisy – nawet rodzic pozbawiony władzy rodzicielskiej może mieć ustalone prawo do kontaktów z dzieckiem, możliwa jest również analogiczna sytuacja, w której rodzic posiadający pełnię władzy rodzicielskiej będzie miał ograniczone prawo do kontaktów osobistych z dzieckiem.

Z przepisu art. 113 (1) k.r.o. wynika, jeżeli dziecko przebywa stale u jednego z rodziców, sposób utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez drugiego z nich, rodzice określają wspólnie, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod

uwagę jego rozsądne życzenia; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy. W myśl art. 113 (2) k.r.o. jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd opiekuńczy ograniczy utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem.

Na gruncie niniejszej sprawy należy podnieść, iż powód w okresie, w którym miało w jego odczuciu dojść do naruszenia jego dóbr osobistych posiadał pełnię władzy rodzicielskiej, jednakże jego kontakt z córką O. P. były ściśle ustalone na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 23 maja 2014 r. w ten sposób, że powód otrzymał prawo do kontaktów w I i III weekend miesiąca oraz w każdy wtorek od godz. 15:00 do godz. 19:00 oraz w każdy czwartek od godz. 15:00 do godz. 19:00.

Wobec faktu, że kontakty powoda z córką były jednak ściśle ograniczone do konkretnych dni i godzin, samo powoływanie się na pełnię władzy rodzicielskiej jako podstawę naruszenia jego dóbr osobistych okazuje się niezasadne, bo nie oddające pełnej prawdy o prawach i obowiązkach powoda wobec córki.

Należy zatem wskazać, iż pozwany respektując znane mu postanowienie Sądu w zakresie kontaktów dla dobra dziecka nie dopuszczał powoda do realizacji jego kontaktów z córką poza wskazanymi w postanowieniu Sądu dniami i godzinami oraz na terenie przedszkola w czasie trwających zajęć dziecka. Każda odmowa Dyrektora przedszkola argumentowana była tym, że powód nie jest uprawniony do odebrania córki niezgodnie z zapisem postanowienia Sądu i bez zgody matki, z którą dziecko przebywało stale.

Należy przy tym wskazać, że pozwany wystąpił do Sądu o interpretację postanowienia, a w odpowiedzi uzyskał informację, że realizacja kontaktów może mieć miejsce tylko w ramach ustalonych sądownie kontaktów. Powód był zatem w pełni świadomy co do treści postanowienia ustalającego jego prawo do osobistych kontaktów z dzieckiem oraz jego prawnej i jasnej interpretacji.

Zgodnie z normą zawartą w art. 365 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Orzeczeniem prawomocnym zgodnie z art. 363 k.p.c. jest takie orzeczenie, od którego nie przysługuje środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia. Pozwany w ocenie Sądu sprostał obowiązkowi wynikającemu z art. 365 k.c. i respektował orzeczenie Sądu kierując się także względami dobra małoletniego dziecka.

Mając na uwadze wskazane przepisy oraz ustalony stan faktyczny, Sąd nie doszukał się bezprawności w działaniach pozwanego, albowiem wykonywał on swoje obowiązki wobec dziecka powoda na mocy prawomocnego orzeczenia sądu w zakresie ustalenia kontaktów powoda z córką, a wszelkie odmowy wydania ojcu córki były umotywowane wyłącznie treścią postanowienia o kontaktach z córką czy decyzji w zakresie dotyczącym obowiązku szkolnego dziecka.

Zdaniem Sądu, to powód zgodnie z zeznaniami pracowników przedszkola wprowadzał swoim zachowaniem chaos, niepokój i zamieszanie na terenie przedszkola. Takie zachowania powoda odbierane były jako nękanie pozwanego, było niewątpliwie uciążliwe dla dyrekcji i pracowników placówki i odbiegało od przyjętych standardów zachowania się w instytucjach publicznych .

Należy zatem przyjąć, że zachowanie pozwanego wobec powoda nigdy nie było bezprawne ani skierowane na naruszenie jego godności, wolności, prawa do decydowania o życiu rodzica i córki oraz nie polegało na ingerencji w sposób wykonywania ustawowej pieczy nad dzieckiem. Zachowania pozwanego nie noszą zatem znamion bezprawności, ponieważ pozwany działał w ramach obowiązków służbowych wynikających z art. 39 ust. 1 pkt 5A ustawy o systemie oświaty, powierzającej dyrektorowi pieczę nad bezpieczeństwem dzieci i zgodnie z powołanym art. 365 k.p.c.

Konkludując, powód i jego zachowanie nie zasługują na ochronę prawną w zakresie ochrony dóbr osobistych wskazanych w pozwie. Pozwana swoim zachowaniem nie ujawniła także prywatnych spraw powoda na zewnątrz.

Ponadto należy podkreślić, że placówka taka jak przedszkole nie jest miejscem odpowiednim do realizowania kontaktów rodzica z dzieckiem, w szczególności w przypadku, gdy kontakty takie wynikają z postanowienia Sądu, a matka dziecka – jako stały opiekun nie wyraża na nie zgody.

Zważywszy na powyższe okoliczności, powództwo jako bezzasadne należało oddalić.

O kosztach procesu Sąd postanowił na mocy art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. Biorąc pod uwagę, że powód przegrał proces w całości, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.560 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.